

Boroszló 1474 - Ostromló túlerő békét kér !

Boroszló - Hunyadi Mátyás talán legdicsőségesebb győzelmének helyszíne. 1474-ben itt győzte le a IV. Kázmér király , többszörös túlerőben lévő lengyel és cseh hadait.

A cseh háborút Mátyás folyamatosan igyekezett lezárni, azonban a lengyelek támogatását maga mellett tudó Ulászlóval szemben nem mondott le az általa elfoglalt, és birtokolt területekről, ez pedig lehetetlenné tette a megegyezést.

1474. március 11-én a cseh király és III. Frigyes formálisan is szövetséget kötöttek Mátyás ellen, amelyhez csatlakozott a lengyel király is pár nappal később. A megállapodást létrehozó császárnak azonban váratlan nehézségei akadtak Merész Károly burgundiai herceggel, ezért nem került sor magyarországi hadjáratára.

Ellenfeleinek hosszadalmas készülődéseit látva ,Mátyás a Tren-
csénnél összegyűjtött hadával július
vége felé gyorsan előnyomult Morvaor-
szágban és Neisse-hez érkezett

Boroszló (Wroclaw)

Megtudván, hogy Kázmér seregével megindult Szilézia felé,Mátyás seregét hátrahagyva 400 könnyű lovas élén szeptember 13-án megérkezett Boroszlóba, és gyors futárok révén iderendelte kapitányait ,csapatait,

Kázmér lengyel király. ugyan már 1474 augusztus 12-én hadba hívta seregét, de több mint hat hétre volt szüksége, amíg serege Czenstochov–Mystov környékén megalakult. Seregének létszáma 60.000 főre – 40.000 gyalogosra és 20.000 lovasra – rúgott, szekereiknek száma pedig 5000-et tett ki. Hozzá csatlakozni akaró ,Ulászlónak 15.000–20.000 főnyi cseh seregének többsége gyalogságból állott , amely szeptember 1-én Kutenberghez, majd 13-án pedig Slawetinhez érkezett , ahol október 5-ig vesztegelt. Szeptember 29-én Kázmér lengyel király serege, már saját országát is fosztogatva kelt át az Oderán, Oppelntől 22 km-re délre fekvő Krappitz-nál , az átkelés teljes három napot vett igénybe. Az átkelés után Kázmér Oppeln

IV. Kázmér

megtámadására adott parancsot, de a tűzörségének felkészületlensége és Miklós oppelni herceg a maga 1000 és Mátyás által küldött Dony Ábrahám 600 emberrével, oly szívós ellenállást fejtett ki, hogy a lengyelek a megerősített város ostromát 12 napi erőlködés után feladva, dűlva, rabolva továbbvonultak.

Mátyás Boroszló felé közeledő főszeregből Oppeln felmentésére 2000 lovast küldött Tunkel György, Pernstein Vilmos és Haugwitz Péter vezetésével ugyanekkor 200 lovast Grotkauba, 400 lovast pedig Briegbe, 600 lovast és 500 gyalogost Neumarktba. Ulászló feltartóztatására pedig Schweidnitz-nél Hag Ferencet hagyta hátra 600 lovassal, így Mátyásnak Boroszlónál alig maradt több mint 7000–8000 embere, mely utóbb legfeljebb 10.000 növekedett.

Mátyás értesülve az ellenség hatalmas túlerejéről, nem vállalta a nyílt ütközetet, hanem Boroszló déli és délnyugati külvárosaiban, amelyek ellen a lengyel sereg támadásának irányulnia kellett, egy hatalmas, árokkal, mellvédekkel és bástyákkal ellátott erősített tábort emelt. Mintegy 1000 szekér szünet nélkül hordta az élelmet, lőszert és az ellátáshoz minden egyéb szükséges dolgot a katonái és város lakosai számára.

Hogy az ellenséges táborban minél előbb nyomasztó éhezést idézzen elő, csapatokat küldött Boroszlóhoz közel eső helyiségekbe és városokba, megparancsolván, hogy a lakosság kivétel nélkül a megerősített városokba és helyiségekbe vonuljon, élelmiszer készleteikkel, javaikkal, állataikkal együtt és amit az ellenség felhasználhatna, azt okvetlenül semmisítse meg. Végül, hogy megakadályozza az ellenség még Lengyelországból történő utánpótlását is glogai Henrik és egnitzi Frigyes hercegek által hozott 2000 gyalogoshoz még 1000 lovast adva két csapatot alkotva Lengyelországba küldte, Szapolyai István és Kinizsi Pál vezetésével. Utóbbi Krakkóig jutva mindent elpusztított, míg Szapolyai Meseritz városát a várral együtt elfoglalván, az egész vidéket Posenig megsemmisítette. Négy heti rettenetes pusztítás után, a két csapat 50.000 arannyal és tömérdek marhával tértek vissza Boroszlóba.

A boroszlóiak látván a seregek létszámában mutatkozó nagy számbeli különbséget, könyörögtek Mátyásnak, hogy próbálja meg a konfliktust békésen megoldani. Mátyás eleinte hallani sem akart erről, de aztán mégis hajlott a boroszlói tanács szavára és elküldte Sternberg Zdenkót és Boskovitz Waszlavot fegyverszüneti ajánlattal Kázmérhoz, de ő a követséget fennhájzó és kérkedő módon fogadta és az ajánlatot visszautasította. Ekkor Erneszt szász

választófejedelem vállalkozott a közvetítői szerepre, de ő sem járt sikerrel; Kázmér, ki ép akkor kelt át az Oderán, azt válaszolta neki, hogy a feleletet személyesen ő maga viszi majd el Boroszlóba .Október 12-én Schönwitznél a lengyel seregnek 20.000 lovasból álló elővéde találkozott a Mátyás által Oppelnibe küldött 2000 főnyi felmentő csapatával , mely vezéreinek akarata ellenére vakmerően rontott neki a tízszerre nagyobb ellenségnek visszaszorítva őket, de a túlerő bekerítette és csak nagy veszteségek árán sikerült kitörniük . E csata után a lengyelek már biztosak voltak a győzelmükben , de Brieg alá érve, a lengyel sereg már szűkölködött élelmiszerekben s ezt a kellemetlenséget a briegi őrség gyakori kiütései még jobban fokozták.

Az oppelni őrség egy október 18-án végrehajtott szerencsés és jól sikerült kirohanásával 600, pénzzel, eleséggel, italokkal és ruhaneműekkel megrakott szekeret zsákmányol .Október 26-án, az egyesült a cseh–lengyel sereg jobb szárnyával az Oderára, balszárnyával a Lohe-ra támaszkodva, Cattern és Wasser-Jentsch között ütötte fel szekérvárral megerősített táborát. Ulászló bőséges élelmiszerekészleteket hozott magával, de azt a két sereg csakhamar felemésztette . A Boroszlóhoz érkezett, fokozatos támadásoknak kitett lengyel -cseh sereg ,így is több mint 40.000 gyalogost és 20.000 lovasat számlált , melynek látványa félelmetes volt , mert Mátyás csapatainak a közeli várakban , városokban való telepítése véget ,Boroszlónál mindössze 2500 lovassal és 3000 gyalogossal rendelkezett .

Október 27-re a lengyel király rohamot parancsolt Boroszló ellen, amelyet három csapatba osztott 5000 lengyel lovasnak kellett végrehajtania. Ezek Boroszló külvárosához érve, megdöbbenéssel vették észre, hogy 40 ágyú csöve mered rájuk, melyek mögött 1000 páncélos gyalogos várakozott, 400 puskás által megfelelően védve. Ezt az állást a lengyel lovasok bevehetetlennek tartották , ezért sem biztatással, sem fenyegetéssel nem lehetett őket rábírní, hogy arról a helyről, ahol magukat biztonságban érezték, tovább nyomuljanak. Segítségül 10.000 gyalogos érkezett előre egyik szárnyuk mellé, de a lovasok még most sem merték az elrendelt rohamot végrehajtani, A cseh–lengyel sereg ezek után mozdulatlanul állott ,a magyar ágyuktól számított biztonságos távolságra , végül Mátyás megunva a várakozást ágyútűz zúdított rájuk ,mely hatásosnak bizonyul mert elérve az ellenség sorait azok futással igyekeztek kikerülni belőle . Ez a kudarc elvette

Ulászlónak és Kázmérnak is a kedvét minden további ostrom -kísérlettől , a két uralkodó igyekezett Mátyás hadseregét a nyílt mezőre kicsalni, ahol többszörös túlerőben lévő csapataik győzelme biztosítva lett volna. *Mátyás azonban* nem hagyta magát lépre csalni; az ellenség ismételt tüntetőleges kihívásai, tettetett hátrálásai őt teljesen hidegen hagyták.; nem fogadta el a két királynak nyílt ütközetre való kihívását sem, bár Kázmér és Ulászló üzenetükben erősen hangsúlyozták, hogy a nagy fejedelmek az ilyen kihívást feltétlenül el szokták fogadni.

A döntés kierőszakolása a csehek és lengyelek szempontjából annál sürgősebbnek látszott, mert az ő táborukban az élelmezési helyzet napról-napra rosszabbra fordult. Hogy ennek nyomasztó hatását még jobban éreztesse velük, *Mátyás* táborának magasabban fekvő helyein, amelyeket az ellenség jól láthatott, tánctermekeket építtetett, ahol tisztjei és katonái vígan mulatoztak a boroszlói nőekkel, sőt ezekre a táncmulatságokra gúnyolódva még az ellenséges tiszteket is meghívták. A legnagyobb szabású ünnepély és multság október 30-án volt, amikor két óra hosszat az összes harangok kongtak, este pedig az egész város fényesen ki volt világítva; a tágasabb utcákon és tereken pedig örömtüzeket gyújtottak , annak örömére, hogy a Nápolyba küldött követektől a *Beatrixxal* való eljegyzés híre megérkezett. Fokozta a hatást, hogy az ép akkor támadt északnyugati szél a füstöt és a zajt egyenesen az ellenség táborára vitte.

A csehek és lengyelek gondolván, hogy Boroszlóban tűz támadt, ezt a maguk javára akarván kihasználni , támadást indítottak, de a magyar védelem és az ágyúk tüze visszavonulásra kényszerítette őket. . A szövetségesek táborában a helyzet napról-napra rosszabbra fordult., az éhség és az ennek nyomán keletkezett ragályos betegségek, amelyeket a hirtelen beállt rossz időjárás is növelt, immár nyílt zúgolódást, sőt itt-ott már lázongást is kiváltott ,ezért a haditanács határozata alapján november 4-én a táborukat a kevésbé kiélt ellenkező oldalra, Boroszlótól kissé messzebb fekvő távolságra helyezik át .

Csak hogy ez a helyzetváltozás se sokat használt, mert egy 200 szekérből álló élelmiszer szállítmányt ,Schweidnitz-nél hátrahagyott Hag Ferenc csapatával elfogta. Ezek a folytonos zaklatások és nyomorúságok ,a betegségek ,(a *pestis is felütötte a fejét*) annyira aláásták a szövetségeseknél a fegyelmet, hogy már-már nyílt lázadástól kellett tartani és Kázmérnak nem volt más választása , mint hogy a maga és fia nevében a békealkudozások megkezdését javasolja .

A béketárgyalások a három király között November 15-én Mochbern-ben megkezdődött és Boroszlóban folytatódott. December 8-ki béketárgyaláson leszögezték, hogy 1477 május 25-ig fegyverszünet kötnek, amelyhez, ha akar, 90 nap alatt Frigyes császár is csatlakozhat. Csehországot addig a két király, Mátyás és Ulászló által kerületenként választandó két-két tisztviselő igazgatja. Mindkét fél a foglyokat szabadon bocsájtja. A végleges békét leszögező tanácskozásokat 1475 február hónapjára halasztották

, . A megegyezés szerint Ulászló Csehországot, a Lausitzot, Sziléziából csak a schweidnizi és jaueri hercegségeket tartja meg, addig *Mátyás* hadikárpotlasként Szilézia többi részét és egész Morvaországot megtarthatja, azzal a kikötéssel, hogy Ulászló azokat pénzen megválthassa. Ha Ulászló *hamarabb* és utód nélkül halna meg, összes tartománya Mátyásra szállnak, ha ellenben Mátyás halna meg előbb utód nélkül, akkor Szilézia és Morvaország visszaszáll Ulászlóra, aki ellenértékként ez esetben 200.000 aranyat köteles Mátyás örököseinek fizetni.

FORRÁSOK:

Gróf Teleki József : a Hunyadiak Kora IV-ik Könyv

Peter Eschenloer :Cronik von Breslau

Szócs Béla